

**Statistikdokumentation for
Råstofindvinding i Danmark 2023**

1 Indledning

Formålet med Råstofindvinding i Danmark er at belyse det fysiske omfang af råstofindvinding fra hhv. land og hav. Statistikken er udarbejdet siden 1973, men er i sin nuværende form sammenlignelig fra 2006 og frem.

2 Indhold

Råstofindvinding i Danmark er en årlig opgørelse af volumen af indvundet råmateriale fra hhv. land og hav opgjort i kubikmeter. Statistikken opdeles på råstof typer og regioner og kommuner.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken viser indvindingen af råstoffer i Danmark fra landjorden og fra havbunden. Den viser den mængdemæssige fordeling på råstof type og anvendelse samt den geografiske fordeling af indvindingsområderne.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Råstofindvinding på land: Sand/grus/sten, kvartssand, granit, ler, moler, kalk/kridt, tørv/sphagnum og øvrige råstoffer (kaolin, sandsten, skifer, klæg samt biprodukterne råjord, muld og lossepladsgas).

I anvendelsesstatistikken opdeles på udvalgte råstof typer med følgende undergrupper:

- Sand/grus/sten: Anlægs og vejmateriale, asfaltmateriale, betontilslagsmateriale, anden anvendelse samt ukendt anvendelse.
- Ler: Keramisk industri, rødbrændende tegl, gulbrændende tegl og anden anvendelse.
- Kalk og kridt: Cement, røggasfiller, industrikalk, jordbrugskalk, foderkalk, brændt kalk og papirfyldstof.
- Kvartssand: Filtersand, sand til byggeri, støbesand, sandblæsningssand, anden anvendelse.
- Granit: Ukendt anvendelse
- Moler: Pulver, granulat, ildfaste sten.
- Plastisk ler mv.: Ekspanderende klinker, membraner, boremudder, anden anvendelse.

Råstofindvinding på havbund: Sand/grus/sten, fyldsand, grabsten og søsten, skaller og andet (nyttiggjort overskudsmateriale af sand, grus, sten).

2.3 Sektordækning

Statistikken omfatter de primære erhverv.

2.4 Begreber og definitioner

Indvinder: Person eller firma, som har fået tilladelse til indvinding af råstoffer efter LBK nr 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer eller BEK nr 1680 af 17/12/2018 Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

Indvindingsområde: Område hvortil der er givet tilladelse til indvinding af råstoffer efter LBK nr 124 af 26/01/2017, Bekendtgørelse af lov om råstoffer eller BEK nr 1680 af 17/12/2018 Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

Råstofindvinding: Indvinding af råstoffer fra land omfatter sand, sten og grus, kvartssand, granit, ler, ekspanderende ler, moler, kalk og kridt, tørv og spagnum og andet. Indvinding fra havbundet omfatter sand, ral og sten, grus, fyldsand, grabsten og søsten, skaller og andet.

2.5 Enheder

Statistikken er først og fremmest baseret på de råstoffer, der hører under Råstofloven: Sand, grus, sten, granit, kalk mv. Disse er yderligere delt op på råstoffer, der indvindes fra landjorden, og råstoffer der indvindes fra havbunden.

Råstofferne inddeles på råstof typer. Den geografiske opdeling for råstofindvindingen på land er kommuner og regioner, (før 2007 amter) mens opdelingen for råstofindvindingen på havet er farvandsområder for optagningssteder og efter kommuner for løsningssteder.

2.6 Population

Enhver, der indvinder råstoffer på land og fra havet

2.7 Geografisk dækning

Den geografiske opdeling for råstofindvindingen på land er kommuner og regioner, (før 2007 amter) mens opdelingen for råstofindvindingen på havet er farvandsområder for optagningssteder og efter kommuner for løsningssteder.

2.8 Tidsperiode

Statistikken dækker tidsperioden fra 2006 og frem. Ældre tidsserier beskrives under punktet Sammenlignelighed over tid.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Måleenheden er kubikmeter.

2.11 Referencetid

01-01-2023 - 31-12-2023

2.12 Hyppighed

Årligt

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

LBK nr 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer, BEK nr 788 af 23/06/2014 Bekendtgørelse om ansøgning og indberetning om råstofindvinding på landjorden..., LBK nr 610 af 30/05/2018 Lov om Danmarks Statistik, BEK nr 1680 af 17/12/2018 Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

2.14 Indberetningsbyrde

Regionerne indsamler data og overfører data til Danmarks Statistik gennem en system til system løsning. Der er dermed ikke nogen byrde for erhvervet.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmark Statistik.

3 Statistisk behandling

Der indsamles hvert år indvindingstal fra alle indvindere på land. De indberettede data fejlsøges ved fx at sammenligne udviklingen over tid i kommunerne og for totalerne for hver råstofkategori. Tallene for indvindingen fra havet fejlsøges på samme måde.

3.1 Kilder

De fem regioner indsamler tal for alle råstofindvindere på land og indsender data til Danmarks Statistik. Miljøministeriet sender information om indvinding fra havet.

3.2 Indsamlingshyppighed

Data indsamles årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Data vedrørende indvinding af råstoffer på land, indsamles ved hjælp af en system til system løsning udarbejdet i samarbejde med regionerne. Regionerne indsamler oplysningerne fra kommunerne.

Data vedrørende indvinding af råstoffer fra havet modtages og behandles af Miljøstyrelsen.

3.4 Datavalidering

Indberettet materiale underkastes en kontrol for fejl. I denne kontrol ses både på den enkelte indberettes indvinding i den aktuelle periode. Hvis indvindingen er væsentlig anderledes end forventet, rettes en forespørgsel til indberetteren om korrektheden af de indsendte tal. Det må antages, at ikke alle fejl i indberetningerne opdages i forbindelse med fejlsøgningen, hvorfor statistikken kan være behæftet med en vis usikkerhed forbundet med fejlindberetning. I fejlsøgningen fokuseres målrettet på de indberetninger, der har størst betydning for statistikken, så usikkerheden forbundet med fejlindberetning vurderes under normale omstændigheder at være ganske lille.

3.5 Databehandling

Råstofstatistikken er en totaltælling. Data valideres og aggregeres til kommunalt-, regionalt- og landsniveau.

3.6 Korrektion

Ikke relevant for denne statistik.

4 Relevans

Der er stor interesse for de publicerede råstofstal blandt regionerne, som bruger statistikken til at udarbejde regionsplaner for indvinding. Statistikken efterspørges også af kommuner, brancheorganisationer, andre offentlige og private institutioner, forskere, virksomheder og nyhedsmedier. Statistikken anvendes bl.a. til udarbejdelse miljøøkonomisk regnskab i nationalregnskabet.

4.1 Brugerbehov

- *Brugere:* Kommuner, regioner, ministerier, organisationer, internationale organisationer, pressen, private virksomheder samt privatpersoner.
- *Anvendelsesområder:* Offentlige og private planlægningsformål, uddannelse og offentlig debat.

4.2 Brugertilfredshed

Brugere virker tilfredse med statistikken. Der findes ikke nogen brugertilfredshedsundersøgelse.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik

5 Præcision og pålidelighed

Statistikken er baseret på en totaltælling. Det vurderes, at 100 pct. af de mulige råstofindberetninger modtages. Den samlede præcision vurderes som værende høj.

5.1 Samlet præcision

Alle råstofindvindere har pligt til at indberette til hhv. Regionerne og Naturstyrelsen, og der er derfor 100 pct. dækning på statistikken. Oplysningerne om råstofindvindingen bør i princippet være ret præcise, da det danner grundlag for de afgifter, indvinderne pålægges. Fejlindberetninger vil i de fleste tilfælde opdages hurtigt, da de kontrollerende myndigheder på forhånd har rimeligt præcise forventninger til både art og omfang af den faktiske indvinding.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Både råstofindvinding på land og råstofindvinding fra havet er totaltællinger, og har derfor en stikprøveusikkerhed på 0.

5.3 Anden usikkerhed

Det vurderes, at der er ikke er anden usikkerhed for denne statistik.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Alle råstofindvindere har pligt til at indberette til hhv. Regionerne og Naturstyrelsen, og der er derfor 100 pct. dækning på statistikken. Oplysningerne om råstofindvindingen bør i princippet være ret præcise, da det danner grundlag for de afgifter, indvinderne pålægges. Fejlindberetninger vil i de fleste tilfælde opdages hurtigt, da de kontrollerende myndigheder på forhånd har ret præcise forventninger til både art og omfang af den faktiske indvinding.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres normalt kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Regioner og Naturstyrelsen indsamler data, og Danmarks Statistik offentliggøre statistikken inden for en måned efter modtagelse af data. Statistikken udkommer normalt til den forudannoncerede tid.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Råstofindvinding fra land udkommer årligt og ca. 6 måneder fra referenceårets slutning.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken udkommer normalt til den annoncerede tid.

7 Sammenlignelighed

Statistikken kan sammenlignes på kommuneniveau tilbage til 1980. De indsamlede oplysninger og detaljeringsgraden af oplysningerne har været uforandret gennem tiden. Kvalitet og pålidelighed må forventes at være større i perioden efter 1.1.1990, da man fra det tidspunkt af indførte en råstofafgift og dermed en øget kontrolindsats fra myndighedernes side om indberetningerne. Fra og med 2007 opgøres data efter den nye inddeling på kommuner og regioner og pålideligheden skønnes at være lidt lavere end fra før 2007 pga. en vanskeligere sagsbehandling med langt flere kommuner.

7.1 International sammenlignelighed

Der er ingen EU-forordninger eller internationale standarder på området, hvilket gør sammenlignelighed med anden international statistik vanskelig.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Råstofindvinding på land er i sin nuværende form sammenlignelig tilbage til 2006. For perioden før (1989 - 2006), er statistikken opgjort på de gamle kommuner og amter fra før kommunalreformen. Råstoffer indvundet fra havet er sammenlignelig tilbage til 1990, dog er statistikbanktabellen RST04 (Losning af råstoffer fra havet (1.000 m³) efter område og råstofstype) kun sammenlignelig tilbage til 2007. For perioden før (1990 - 2006), er statistikken opgjort på de gamle kommuner og amter fra før kommunalreformen.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Industriens varestatistik: Industristatistikken indsamler oplysninger fra virksomheder inden for råstofindvinding og industri om omsætning af egne produkter herunder råstofprodukter. Ved sammenligning af industriens varestatistik med råstofstatistikken, skal man være opmærksom på følgende.

- I varestatistikken er det *omsætningen af egne produkter*, der registreres. Mange råstofvindere benytter råstofprodukterne som input i egen produktion. Disse produkter vil derfor ikke fremgå af varestatistikken, - kun i råstofstatistikken.
- Råstoffer, der indvindes af entreprenørvirksomheder, bygge- og anlægsvirksomheder, landmænd, speditører og andre serviceerhverv optræder ligeledes kun i råstofstatistikken ikke i varestatistikken.
- Den del af råstofindvindingen, der indvindes af mindre virksomheder med arbejdspladser under 10 beskæftigede registreres ligeledes ikke i varestatistikken, kun i råstofstatistikken.

Industriens branchestatistik: Industristatistikken opgør oplysninger om omsætning, beskæftigelse, energiforbrug samt forskellige regnskabsforhold for råstofindvindings-branchen. Hvor stor en del af den faktiske gruppe af råstofvindere, der er dækket, afhænger af de enkelte opgørelser. I nogen tilfælde medtages kun firmaer med mere end 20 ansatte i andre medtages kun firmaer, der er registreret som andelselskab eller anpartsselskab. Når statistikken opgøres på *firmaniveau*, kan det hænde for specielt større virksomheder, at de dækker over flere forskellige brancheområder. Det vil da være det vigtigste område, som firmaet branchespecificeres ud fra. Den del af råstofindvindingen som optræder som *bierhverv* vil i de tilfælde blive registreret under en anden brancheenhed.

Nationalregnskabsstatistikken: I nationalregnskabet dækker gruppen råstofudvinding oplysninger om indvinding af olie og naturgas samt *øvrige råstoffer*. Det der i nationalregnskabsstatistikken betegnes som *øvrige råstoffer* er altså sand grus, sten mv., som i råstofstatistikken er den primære statistik.

7.4 Intern konsistens

Der er ingen kilder til mulig intern inkonsistens.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives i Nyt for Danmarks Statistik. I Statistikbanken offentliggøres tal for Råstofindvinding i Danmark under emnet Råstofindvinding i tabellerne [RST01](#), [RST3](#) og [RST04](#). Derudover indgår tallene i *Statistisk tiårsoversigt*. Se mere på statistikkens [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken udgives i <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=46161>

8.5 Publikationer

Tallene indgår i Statistisk tiårsoversigt, som kan findes under [Publikationer](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Råstofindvinding](#) i følgende tabeller:

- [RSTo4](#): Losning af råstoffer fra havet (1000 m3) efter område, råstofstype og tid
- [RST3](#): Råstoffer indvundet fra Farvande (1000 m3) efter område, råstofstype og tid
- [RSTo1](#): Råstofindvinding (1000 m3) efter område, råstofstype og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Forskere kan få adgang til mikrodata gennem Danmarks Statistiks ordning for forskningsservice.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik

8.9 Diskretioneringspolitik

I udarbejdelsen af Råstofindvinding i Danmark følges Danmarks Statistiks [Datafortrolighedspolitik](#).

8.10 Diskretionering og databehandling

I tilfælde af, at branchetal er berørt af diskretioneringshensyn, offentliggøres tallene ikke men indgår i aggregerede summer.

8.11 Reference til metodedokumenter

Der findes ikke yderligere dokumentation

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Fødevareerhverv. Kontaktpersonen for statistikken er Karsten Kjeld Larsen, tlf: 21 29 55 76 og e-mail: KKL@dst.dk.